

Milan Šega

NJEGOVI TRIJE DNEVI

PRVI DAN

Vstal je, se oblekel in odšel iz stanovanja. Šele pred kratkim je nehalo deževati; ulica pred hišo je bila prazna in tiha, da se je za nekaj trenutkov ustavil in se razgledal po nji. Nikamor se mu ni mudilo. Do sestanka s svojim nekdanjim sošolcem in prijateljem (kdaj ga je zadnjič videl!) je imel dovolj časa, skoraj celo uro; zato se ni mogel takoj odločiti, katero pot naj si izbere, da ne bi prišel prezgodaj na avtobusno postajo, kjer sta se zmenila za srečanje. Zdaj mu je bilo žal, da je prijatelju v pismu predlagal prav to mesto, ki se ga je po navadi ogibal, če je le mogel. Ni ga maral zaradi umazanih in nenehnega trušča, nič manj pa zaradi ljudi, množice potnikov, katerih bližino je občutil včasih kot strah, včasih pa kot nenadno in topo bolečino. Glavo je obrnil proti nebu. Tik nad cerkvenim zvonikom se je prikazala prva jasnina, bilo je je komaj toliko, da se je skozi ukradel en sam žarek zgodnjepoldanskega sonca. Zastrmel se je vanj, dokler ni ugasnil tudi ta. Potem se ni več obotavljal; kakor da hoče nadoknaditi zamujeno, je pohitel in kljub v kolenu negibni desni nogi s presenetljivo lahkoto prekoračil ulico do mladih kostanjev v parku.

Na svoji poti do avtobusne postaje se ni več ustavljal. Tudi tam ne, kjer se je s peskom posuta steza v parku končala in je pred njegovimi nogami zrasla vzpetina, stara, razdrapana cesta, ki jo je že dolgo poznal in ki mu je bila domača, kot mu je bilo domače in nenadomestljivo vse, kar je v tem trenutku zaobjel s svojim pogledom. Zato se ni pritoževal in ni krivil nikogar, ko je drsal s podplati po strmini in si skušal s štetjem korakov pomagati, da je laže premagoval bolečine v kolenu. Na tilniku je začutil toploto sonca, ki se je nanagloma prebilo skozi oblake in obsijalo kotanjasto cesto prav do njenega vrha; še dobrih dvajset, mogoče trideset korakov ima do tja, je pomislil. Bo zmogel? Bo zmogel sam?

Odgovorila mu je, naj vendar poizkusi. »Strah ti je omrtvičil noge,« je rekla takrat. »Daj, bodi močnejši od njega... ne vdaj se mu.« In nato še ponovila:

»Ne vdaj se mu, Peter. Bodi močnejši od njega.«

Teh njenih, Juditinih besed ni nikoli pozabil (ali jih sploh kdaj bo?); spremljale so ga ves čas od tistega dne pred osmimi ali devetimi leti, ko sta se ustavila skorajda na istem kraju sredi vzpetine, do koder mu je uspelo priti zdaj. Tudi njenega drobnega obraza in smehljaja na ustnicah, ki ga je opogumljal in hkrati rotill, naj ne popusti, ne bo mogel pozabiti – nič podobnega ne bo več našel v življenju, tega se je zavedel že tedaj in danes še dosti bolj. Prijela ga je za roko in se mu je trdno oklenila s prsti. Rekla je še takrat:

»Tako bo lažje za oba, pojdiva!«

On pa si je rekel:

»Seveda bom zmogel. Tudi to pot si bom pomagal sam brez njene roke in njenih spodbudnih besed.« In za trenutek, dva dodal:

»Če bi bila Judita zdaj z menoj ... kakšen bi bil njen obraz in kakšne njene oči, kaj drugačne kot tisti čas?«

Pomislil je, da bi se ustavil samo za toliko, kolikor bi mu bilo potrebno za kratek oddih: prižgal bi si cigareto in si skušal priklicati v spomin podobo človeka, ki mu je bil nekoč prijatelj; že pred Juditino boleznijo ni bilo med njima nobenih stikov več, tudi pisala si nista; šele njena smrt ju je znova zbližala. Pri pogrebu ga ni bilo, le z brzojavko mu je izrazil sožalje in obžaloval, ker ni mogel priti. To njegovo sporočilo je še danes nosil s seboj v denarnici; ni ga zavrzel, kakor da bi ga bilo strah storiti kaj takega ... kakor da bi s tem prelomil neko davno obljubo, ki jo je moral še zmerom spoštovati.

Šel je dalje in z vrha vzpetine (na hitro se je še enkrat ozrl po nji) zavil v objem ozke in samotne uličice, kjer je bilo komaj dovolj prostora zanj in za motorista, ki mu je pripeljal naproti. Umaknil se mu je, vendar za trenutek prekasno; udarca skorajda ni čutil, krik, ki se mu je utrgal iz grla, je presenetil njega samega. Vzdignil se je na zdravo nogo in z očmi poiskal motorista, ki je stal ob prevrnjenem motornem kolesu; bil je mlad fant, z lepim, krotkim obrazom. Hotel se mu je nasmehniti in mu nekaj reči – a še preden je mogel odpreti usta, je fant stopil k njemu in mu od blizu tiho in razločno rekel:

»Žal mi je, da si nisi polomil še druge noge.« Potem se je usedel na motorno kolo in se odpeljal.

Pogledal je na uro. Čez dvajset minut bo avtobus že na postaji. Zamudil se je bolj, kot si je mislil. Prestopil se je z desno nogo in s hvaležnostjo ugotovil, da mu ne bo delala težav. Res ga ni prevarala; že dolgo, kar pomni, ni z manj napora premagal razdalje, kakršno je prehodil v tem času, ko je zapustil samotno uličico, ki ji ni vedel imena. So ga gnale žaljive besede, ki jih je slišal iz motoristovih ust?

Tedaj je nenadoma zagledal človeka, zaradi katerega je prišel na avtobusno postajo. Spoznal ga je takoj, bil je za glavo večji od vseh, ki so stali v gruči z njim in očitno čakal nanj, da ga bo poiskal. Tudi ko si je snel klobuk in si z dlanzo obrisal mokro čelo, ga ni bilo videti nič manj; suh, koščen obraz z ostrimi potezami je (tako se mu je zazdelo) kakor kraljeval nad ljudmi daleč naokrog.

Ni mu šel naproti. Čakal je, da ga bo opazil tudi on. Upiralo se mu je, da bi se srečal z njim med neurejeno množico ljudi, ki se je je bal. Vendar ga je kmalu minilo potrpljenje. Skorajda proti svoji volji je vzdignil obe roki nad glavo in z narejenim glasom zaklical njegovo ime; še isti hip pa se je zavedel, da sta nekoč pred leti tako klicala drug drugega, kadar bi se rada posebej izpostavila. In glej: prijatelj se je pri priči obrnil, ga zagledal in si z dolgimi koraki začel krčiti pot do njega. Objela sta se in se poljubila.

»Nisi pozabil,« je rekel prijatelj in se zasmejal. »Že dolgo sem si želel slišati kaj podobnega. Pri srcu me je stisnilo, verjemi.«

»Vesel sem, da te spet vidim, Leon,« je odvrnil Peter. Za božjo voljo, kako velik je ta človek, je pomislil. Kaj še ni nehal rasti? Zdaj se je moral tudi sam nasmehniti. »Bojim se, da nimam prave postelje zate. Kje boš spal, fant moj?«

Prijatelj je poiskal taksi in ta ju je čez nekaj minut odložil pred Petrovim stanovanjem. Bilo je še daleč do poldne. Nad parkom je visel zajeten temen oblak, ki je zasenčil ves prostor okoli stare, mogočne stolnice. Zrak je bil topel, prijeten in je zbujal željo po spanju. Pred vrati v stanovanje je Leon postal in prizadeto rekel:

»Prav tu, na teh stopnicah sem se poslovil od Judite, ko sem odhajal v Ljubljano. Bila je dobre volje in lepa, kakršne še nisem videl. Ustrašil sem se, da jo je moj odhod tako močno razveselil.«

»Rada te je imela. Bilo ji je zares hudo, ko si odšel.« Peter je odprl vrata in spustil prijatelja v temnačo predsobo. »Zamerila ti je samo, da se nisi več oglasil. Ni mogla razumeti, odkod tvoj nenadni molk,« je rekel in nadaljeval, ne da bi spremenil glas: »V jedilnici sem nama pripravil nekaj pijače. Stopiva tja.«

Sedla sta k majhni, okrogli mizi in se molče prepustila hladni pijači, ki sta jo počasi srkala. Okno v sobi je bilo zaprto, zavesa na pol spuščena. Bilo je tiho, da sta lahko prisluhnila lastnemu dihanju. Leon je še enkrat srknil iz kozarca, se nato zravnal na stolu in z glasom, ki je bil komaj podoben njegovemu, rekel:

»Ne vem, kako ti naj razložim. Najbrž me je bilo res nečesa strah, da se nisem več oglasil.«

DRUGI DAN

Peter je moral nekaj časa prigovarjati svojemu prijatelju iz gimnazijskih let, da se je za te tri dni, ki jih je nameraval preživeti v Mariboru (tu se je rodil v hiši, ki je bila v vojni porušena), naselil pri njem; soba, ki mu jo je ponudil, je bila nekdanj Juditina. Branil se je vabila, ne da bi določnejše pojasnil, zakaj ga noče sprejeti. Peter je takoj opazil nekakšno nejevoljo na njegovem obrazu, ko ga je popeljal v sobo in mu jo razkazal. Imela je eno samo veliko okno, ki je bilo obrnjeno na dvorišče. Prijatelj se je ustavil najprej pred njim (odgrnil je zaveso in ga odprl), kakor da ga je od vsega v sobi najbolj pritegnil pogled na kamnito in golo dvorišče, ki razen neprijaznosti ni imelo nuditi očem ničesar.

Ne še dve ali tri minute potem pa je že privolil v to, da ne bo iskal prenočišča v hotelu in da rad sprejme njegovo vabilo, naj ostane pri njem. Kosila in večerjala sta v mestu, v majhni gostilni z vrtom; pogovarjala sta se o nepomembnih stvareh, ki se niso tikale nobenega izmed njiju. Legla sta še pred polnočjo in se znova videla šele pri zajtrku, ki jima ga je pripravil Peter.

Jutro ni bilo v ničemer podobno včerajšnjemu dnevu. Zbudil ju je silovit veter, ki se je zaletaval v okna in lomil veje v parku onstran ulice. Pogrnila sta si v kuhinji.

»Živiš sam?« je nepričakovano vprašal Leon in se čez mizo z resnobnim pogledom ozrl na Petra.

»Seveda, saj vidiš,« je odvrnil Peter, ne da bi vzdignil oči od skodelice, ki jo je držal v roki. »Po Juditini smrti...«

Leon mu ni pustil, da bi končal stavek. »Ne, nisem mislil tako,« je rekel naglo in kakor opravičujoče. »Dobro se še spominjam, kakšno je bilo tvoje življenje z Judito. Zato tudi vem, kako težko ti je moralo biti, ko si jo izgubil. Nobena ti je ne bo mogla več nadomestiti... O tem te ne sprašujem. Toda brez ženske... oprosti... vendar ne moreš biti in si kaj takega najbrž tudi ne želiš.«

Peter je postavil skodelico na mizo in se trudil, da bi prikril tresenje rok, ki jih ni mogel obvladati. Ni našel prave besede, da bi odgovoril prijatelju. Vse je bilo tako zapleteno in brezupno. Veter je še vedno divjal okoli hiše in pometal s kamnatega dvorišča prah, ki se je lepil na kuhinjsko okno. Že je pomislil na to, da bi se mu zlagal in si izmislil odgovor, ki bi potešil Leonovo radovednost, njemu pa omogočil, da mu ne bi bilo treba povedati resnice. Ko pa je čez malo časa spregovoril, je precej spoznal, da tega ne bo zmogel. Dejal je:

»Ne, tega nisem storil. Preprosto mi ni bilo mogoče. Pri eni sami ženski me je zamikalo, da bi se ji približal; bila ni niti malo podobna Juditi in v tem je bila njena

prednost. Bal sem se vsake, ki bi obujala v meni spomin nanjo. Ta pa je bila njeno pravo nasprotje. Živa, nemirna in neugnana. Trajalo pa je samo nekaj kratkih trenutkov; toliko, da sem ji – rekel bi – pobliže pogledal v oči... Potem je bilo vsega konec. Nisem imel moči, da bi nadaljeval.«

»Torej boš ostal sam?« je vprašal Leon.

Petru se je nekako posrečilo, da se je nasmehnil; bil je to nasmeh s polovico lica. »Nič hudega mi ne bo, če bom ostal sam,« je rekel. »Navadil sem se že, da me v stanovanju nihče ne pričakuje, ko se vrnem domov. Pa še to, kar ni zate nič novega: preveč rad sem imel Judito, da bi to svojo ljubezen delil z drugo. Temu se ne bom mogel nikoli odreči.«

»Vedel sem,« je pritrdil Leon. »Strašen človek si, če te primerjam s seboj; na dveh različnih koncih sveta sva se rodila, prijatelj moj. Edina stvar, ki jo še danes popolnoma razumem, je bila tvoja ljubezen do Judite... tukaj sva bila oba doma. Judita je bila ženska, ki bi jo lahko ljubil tudi takšen človek, kot sem bil jaz. Mogoče sem jo celo res. Nisem pozabil tistega dne, ko se je prvikrat prikazala (bila je še na pol otrok) na naši gimnaziji... prišla je z materjo in očetom, kakor da bi jo morala pred nečem varovati, sta jo držala v sredi med seboj in ji nista dovolila niti koraka v stran. Juditin oče...«

»Bil je njen oče,« je rekel Peter; »očeta ni Judita nikoli videla, umrl je kmalu po njenem rojstvu. Toda prav očim je bil tisti, ki je bil najbolj ljubosumen nanjo. Razvajal jo je in hkrati pazil kot pes čuvaj, da ne bi prišla v stik s čemer koli, kar bi ji po njegovem škodovalo in povzročalo v življenju težave. Ni me maral.«

»Se ga je bala?«

»Oh, ne,« je vzkliknil Peter. »Judita se ni bala nikogar. Očim je bil nemočen, kadar jo je hotel podrediti svoji volji. Upirala se mu je, dokler ni popustil. Tudi pri meni se je moral vdati.«

Leon je vstal od mize in stopil za prijateljev hrbet. Dlan desne roke mu je nalahno položil na ramo. »Dolgo si se boril zanjo, da si si jo pridobil,« je rekel mehko in skorajda sočutno. »Zavidal sem ti vztrajnost, ki si jo pokazal v tem boju. Mislim pa, da se je splačalo. Z Judito ti je bilo vse poplačano.«

»Bilo je, res,« je po kratkem premolku pritrdil Peter; in z mirnim, prepričljivim glasom nadaljeval: »Z njo mi je bilo dano vse, kar sem si kdaj pozelel od ženske. Nikoli mi ni bilo niti za trenutek žal, da sem moral nič manj kot beračiti za njeno ljubezen. Na kolenih, da... tudi to je bilo potrebno, da sem premagal njeno nezaupanje.«

»Takšne Judite nisem poznal,« je rekel Leon in umaknil roko s Petrove rame; njegova odkritost, ki je ni pričakoval, ga je nemalo presenetila. »Kadar mi je govorila o tebi, ni skrivala, da te ima rada, zelo rada... Bolj kot besede pa so pričale o tem njene oči in tisti njen nasmeh; o bog, da bi ga smel spet kdaj videti!«

Sedel je znova k mizi in se s komolci naslonil nanjo, da mu je bil obraz blizu prijateljevega. Brž nato mu je še rekel:

»Si bil kdaj ljubosumen nanjo in si se bal, da je ne izgubiš?«

»Bil sem,« je na hitro, kot bi se hotel znebiti nekakšnega bremena, odgovoril Peter. »Tudi strah me je bilo. Ni bilo malo takih moških, ki jim je bila Judita všeč. Sam si bil priča.«

»Kam pa si štel mene?« je vprašal Leon.

»Rekel sem ti že: tebe je imela rada in ko si odšel v Ljubljano, ji je bilo hudo po tebi; pogrešala te je.«

Leon je obrnil glavo proti oknu, za katerim je bilo komaj še čutiti rahle sunke

vetra, ki se je polagoma umirjal; za kratek čas je kakor prislusnil, potem pa tiho nadaljeval:

»Ko si mi pisal, da je umrla, sem se najprej nameraval še isti večer odpeljati. V zadnjem trenutku, bil sem že na peronu, pa sem se premislil. Pozno v noč sem se brez cilja potikal po mestu in se zatekel domov šele, ko mi je zmanjkalo moči.«

»Lažje bi mi bilo, če bi bil z menoj,« je rekel Peter.

Leon se je nasmehnil, bežno in s senco utrujenosti v pogledu. Utrujenost je bila tudi v njegovem glasu, ko je rekel:

»Zdaj vem. Zdaj je vse tako preprosto. Takrat pa so me preganjale misli, ki ti jih danes ne bi mogel več ponoviti. Bojim se, da sem pozabil nanje; da sem jih spotoma nekje izgubil... bog ve kdaj in kje.«

»Čakal sem te,« je rekel Peter, kakor da prijateljevih besed sploh ni slišal.

Dan sta preživela vsak zase. Leon je takoj po zajtrku odšel v mesto, kjer ga je, kot je zatrjeval, čakalo nekaj opravkov, ki jih ne bi rad opustil; kakšnih, prijatelju ni povedal. Tudi pri kosilu ne bosta skupaj. Peter se je odločil, da bo ostal doma in si pogrnil v kuhinji (odkar je bil sam, ni več jedel v sobi); Leon pa si je zaželel, da bi poiskal eno izmed tistih starih gostiln, kamor je kot otrok zahajal z očetom in materjo... morebiti bo katero še našel, je rekel. Nenadoma sta oba začutila, da sta postala drug drugemu nekako odveč in da bi bilo zanju najbolj prav, če bi si privoščila malo daljši predah – dogovorila sta se, da se bosta srečala šele zvečer, za kraj srečanja pa sta si izbrala križišče v bližini gledališča. Potem se jima ne bo težko odločiti: ali bosta šla domov večerjat ali pa si bosta kupila vstopnici za gledališče.

Peter se je znašel na dogovorjenem mestu dobre četrte ure prezgodaj. Gledališče je bilo zaprto in temno; pred starim poslopjem ni bilo žive duše. Čakal je, dokler ni v zvoniku bližnje cerkve odbilo pol devetih, nato se je še enkrat ozrl po praznem križišču in se obrnil proti domu.

TRETJI DAN (NEDELJA)

Ko je odprl oči, ni mogel takoj ugotoviti, ali je jutro že blizu ali pa je še zmerom trda noč. Tudi tega se ni mogel spomniti, kdaj je zaspal. V sobi je bila tema, da je komaj razločeval znane predmete okoli sebe. Okno je bilo zagnjeno, nebo, kar ga je videl skozi ozko špranjo v zavesi, je bilo sivo in je ponovno napovedovalo deževen dan. Mukoma je obrnil glavo proti uri na posteljni omarici, stegnil po nji roko in si jo vzdignil k očem; medtem ko je iskal v temi oba urina kazalca, je zbudil njegovo pozornost rahel šum iz sosednje sobe. Je Leon že vstal? Brez nejevolje je pomislil nanj. Ni mu zameril, da ga je toliko časa zaman čakal na križišču pred gledališčem in da se mu ni oglasil, ko se je vrnil k njemu v stanovanje. Imel je vso pravico, da je tako ravnal. V Maribor ni prišel samo zaradi njega, bilo je dovolj drugih razlogov, da je spet obiskal svoje domače mesto. Zdaj je bil šum močnejši; slišati ga je bilo kot suh, pridušen kašelj, ki se ni dal ustaviti. Kmalu zatem je zaslišal tudi Leonov glas:

»Sem te zbudil? Kašelj me daje... rad bi se ga čimprej znebil. Vstal sem, da bi si v kuhinji segrel mleko.«

»Pridem za teboj,« je odvrnil Peter. »Že dolgo mi ni več do spanja. Mleko boš našel na štedilniku.«

Spet se je ponovilo njuno včerajšnje jutro: usedla sta se k mizi, ki sta jo premaknila skoraj do okna, da sta imela golo in puščobno dvorišče tik pred očmi. Pričelo se je naglo daniti, padle so prve kaplje.

»Kosil sem pri Balonu,« je rekel Leon. »Si bil kdaj v tej gostilni? S težavo sem jo odkril, tako se je vse spremenilo okoli nje. Od velikega vrta je ostalo samo še za dve, tri mize... Tamkaj sem tudi naletel na družino, ki me je premotila, da me ni bilo o pravem času na zmenjeni sestanek. Med njimi je bila mlada ženska, nje edine nisem poznal, ki se mi je posebej vtisnila v spomin. Imela je oči kot Judita, velike in svetle; in tudi njene nežne in gibke roke so bile Juditine. Opazil sem, da ji ni bilo neprijetno, ko sem si jo ogledoval in se ji skušal približati. Ni me odbila; počasi in zanesljivo mi je prihajala celo naproti. Po osmi uri sva nepričakovano ostala sama, vsi drugi so se razšli po svojih domovih. Tedaj mi je rekla, da bi rada z menoj še kaj popila... v kakšnem lokalu ali pa pri nji; odločitev je prepustila meni.«

»Izbira ni bila težka,« je rekel Peter in se nasmehnil. »Je bila še v čem podobna Juditi?«

Leon mu ni takoj odgovoril. Z začudenjem v očeh se je obrnil k prijatelju in ga nekaj trenutkov pozorno opazoval; čelo nad temnimi očmi se mu je rahlo nagubanočilo. Spregovoril je tiho in brez naglice:

»Zakaj me to sprašuješ? Judito sem občudoval in sem se ob nji počutil nekako majhnega in brez moči; da, skoraj tako kot desetleten deček, ki ga vsega prevzame srečanje z odraslo in lepo žensko. Ne bo je mogel pozabiti, dokler bo živel; sanjal bo o nji. Moje včerajšnje srečanje z mladim dekletom ni bilo temu v ničemer podobno.«

»Ostal si pri nji, v njenem stanovanju,« je rekel Peter; bil je zbezan in negotov. »Nekaj ti je moralo biti do nje, da si to storil.«

Začudenje v Leonovih očeh se je podvojilo. »O, seveda,« je vzkliknil in nadaljeval: »Bila je zelo lepa. Mlada in privlačna; ženska, kakršne ne najdeš zlahka. Biti bi moral nor, če bi se upiral njenemu vabilu.«

»Si jo imel rad?« je vztiral Peter.

Leon se je zdaj zasmeljal. »Na kaj takega nisem pomislil,« je odgovoril. »Mogoče sem jo imel res rad. Rekel sem ti že, da je bilo dekle zelo privlačno... kako naj je ne bi imel rad!«

»Kaj pa dekle, te je imela ona rada?« je rekel Peter. Zbezanost v njegovem glasu je bila zmerom očitnejša. Vstal je in naredil nekaj hitrih korakov po kuhinji. »Nisi je vprašal, kajne?«

»Ne,« je odvrnil Leon in tudi sam vstal. »Nisem je vprašal. Kakšen smisel naj bi imelo takšno vprašanje? Daj, povej mi! Odgovorila mi tako ali tako ne bi po resnici. Bila je v tistem stanju, ko jo je kaj malo zanimalo, če ima kdo koga rad ali ne.«

Peter se je ustavil pri oknu in ga na pol odprl. »Moral bi jo vseeno vprašati,« je rekel. »Ne bi smel leči v posteljo z žensko, pri kateri si nisi bil na jasnem, kako je z njo. Zakaj je nisi?«

Leon ni videl prijateljevega obraza; zakrivala mu ga je odprta polovica okna. Zato je počakal, da se je spet obrnil k njemu. Potem je dejal:

»Enkrat samkrat v svojem življenju sem rekel nekemu mlademu in lepemu dekletu, da jo imam rad... in jo vprašal, če lahko vsaj nekoliko upam, da ima rada tudi ona mene. Bal sem se njenega odgovora. Ko sem jo poljubil, se ni branila. Vrnila mi je poljub in se mi nasmehnila; o bog, tisti njen nasmeh, kako bi ga mogel pozabiti! Odgovorila mi je tako, kot sem se bal... ni ji bilo dovolj do mene, ni me ljubila, rada pa me je videla, bolj kakor marsikoga drugega.«

»Si jo potem še kdaj poljubil?« je vprašal Peter.

»Še dvakrat sva se dobila,« je odvrnil Leon.

»In se tudi zdaj ni branila?« je vprašal Peter.

»Ne,« je rekel Leon. »Ni se branila. Tretjič se nisva več srečala; kot veš, sem

konec tistega leta odšel v Ljubljano. Moraš mi verjeti, da mi ni bilo čisto nič do tega, da bi se spet vrnil.»

Večerni vlak je odpeljal kmalu po osmi uri. Leon ni želel nobenega spremstva. Poslovlila sta se na stopnicah pred vrati v stanovanje, prav tam, kjer sta se nekoč poslavljala Leon in Judita; tudi njima je prepih v veži mršil lase.

Peter je v stanovanju počakal še nekaj minut, potem ga je zapustil tudi on; zrak v njem ga je dušil in mu povzročal v želodcu občutek, ki ga je silil k bruhanju. Cigareto, ki si jo je prižgal, je naglo ugasil in jo vrge daleč od sebe. Klopi v parku so bile prazne in ko se je približal eni od njih, da bi se za trenutek usedel (rad bi si olajšal bolečino v kolenu), je opazil, da je bila mokra in umazana. Moral se je obrniti drugam; najprej si je izbral pot, ki bi ga pripeljala do stolnice sredi trga. Toda prav takrat, ko ga je ločilo od njenih starih zidov samo še deset ali malo več korakov, se je usula iz nje množica ljudi, ki mu je grozila, da ga bo v najkrajšem času preplavila. Pobegnil ji je proti gledališkemu poslopju in se nenadoma znašel na spodnjem robu vzpetine, ki se je strmo vzdigovala pred njegovimi nogami. Ni dolgo čakal, odločil se je, da jo bo tudi to pot skušal premagati: zdaj sam in brez tuje pomoči. Bo zmogel? Bo zmogel sam?

(Iz zbirke novel Obletnica mature)